

**ИЗВЕСТИЯ НА
НАЦИОНАЛНИЯ
ИСТОРИЧЕСКИ
МУЗЕЙ
ТОМ XXXII**

**PROCEEDINGS
OF THE NATIONAL
MUSEUM OF HISTORY
VOL. XXXII**

UNICART

Редколегия:

Проф. д-р Иван Христов – Гл. Редактор

Доц. д-р Бони Петрунова

Доц. д. и. н. Николай Кочанков

Доц. д-р Владимир Пенчев

Доц. д-р Николай Марков

Панайот Антонов – секретар

Гл. ас. д-р Петранка Неделчева

Превод на английски език – Цвета Райчевска

Художник на корицата – Милена Ганева

Предпечат – Уникарт

Editorial Board:

Prof. Dr. Ivan Hristov, editor

Assoc. Prof. Dr. Boni Petrunova

Assoc. Prof. Dr. Nikolay Kochankov

Assoc. Prof. Dr. Vladimir Penchev

Assoc. Prof. Dr. Nikolay Markov

Panayot Antonov – scientific secretary

Assoc. Prof. Dr. Petranka Nedelcheva

English translation – Tzveta Raychevska

Cover design – Milena Ganeva

Prepress – Unicart

© Национален исторически музей – София / National Museum of History – Sofia

© Издателство „Уникарт“, София / Publishing Company “Unicart”, Sofia

ISSN 1311 – 5219

НАЦИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ
NATIONAL MUSEUM OF HISTORY

**ИЗВЕСТИЯ НА
НАЦИОНАЛНИЯ
ИСТОРИЧЕСКИ
МУЗЕЙ
ТОМ XXXII**

**PROCEEDINGS
OF THE NATIONAL
MUSEUM OF HISTORY
VOL. XXXII**

СОФИЯ
2020

СЪДЪРЖАНИЕ

АРХЕОЛОГИЯ

<i>Маргарита Попова</i> СЕЛИЩНА МОГИЛА В М. СКРИТАТА МОГИЛА, С. ПОРОЙ, ОБЩ. ПОМОРИЕ РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРОУЧВАНИЯТА ПРЕЗ 2018 Г. (ПРЕДВАРИТЕЛНО СЪОБЩЕНИЕ).....	9
<i>Маргарита Попова</i> ЗА ЕДИН ТИП ПРЕДМЕТИ С НЕЯСНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ ОТ ЕНЕОЛИТА.....	36
<i>Стилиян Иванов</i> НОВА ИНТЕРПРЕТАЦИЯ НА КЪСНОХАЛКОЛИТНА СТРУКТУРА ОТ НЕКРОПОЛА КРАЙ СЕЛИЩНА МОГИЛА № 1 ПРИ С. КОШАРНА, РУСЕНСКО	41
<i>Явор Бояджиев, Наталия Скакун, Димитър Чернаков, Вера Терехина, Иван Гацов и Петранка Неделчева</i> НОВИ ДАННИ ОТНОСНО ПРАИСТОРИЧЕСКАТА КРЕМЪЧНА РАБОТИЛНИЦА ПРИ С. КАМЕНОВО, СИ БЪЛГАРИЯ	46
<i>Павлина Девлова, Милена Крумова</i> НОВИ СВЕДЕНИЯ ОТ АРХЕОЛОГИЧЕСКОТО ПРОУЧВАНЕ НА АНТИЧНАТА КРЕПОСТ РАВАДИНОВО В ТЕРИТОРИЯТА НА ГРЪЦКАТА КОЛОНИЯ АПОЛОНИЯ ПОНТИКА	58
<i>Илия Киров</i> СТРОИТЕЛНА КЕРАМИКА ОТ АНТИЧНА КРЕПОСТ РАВАДИНОВО	71
<i>Милена Крумова</i> ГРЪЦКАТА ВАЗОПИС КАТО ИКОНОГРАФСКО СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРОИЗВОДСТВОТО НА ТЕКСТИЛ ПРЕЗ АРХАИЧНАТА И КЛАСИЧЕСКАТА ЕПОХА.....	97
<i>Калоян Праматаров</i> ВЪОРЪЖЕНИЕ В МОГИЛНИ ГРОБНИ КОМПЛЕКСИ ОТ ПРОВИНЦИЯ ТРАКИЯ (I–III В.)	112
<i>Иван Христов</i> КРАЙПЪТНО СВЕТИЛИЩЕ С МИЛИАРНА КОЛОНА ОТ ВРЕМЕТО НА ИМПЕРАТОР ФИЛИП I АРАБ ДО ТРАСЕТО НА АНТИЧНИЯ ПЪТ ЕСКУС- ФИЛИПОПОЛИС ДО КАСТЕЛА СОСТРА	132
<i>Бони Петрунова, Живка Янакиева</i> НОСАЧ ЗА КОЛАН ОТ НЕФРИТ	164
<i>Филип Петрунов</i> СТЪКЛЕНИ ГРИВНИ. ИСТОРИЯ, РАЗПРОСТРАНЕНИЕ, МАТЕРИАЛИ ОТ СРЕДНОВЕКОВНА БЪЛГАРИЯ И НОВИ ДАННИ ОТ ЛЮТИЦА, ОБЩИНА ИВАЙЛОВГРАД, ОБЛАСТ ХАСКОВО	181

НУМИЗМАТИКА И МЕТРОЛОГИЯ

<i>Калина Йорданова</i> ТИПОЛОГИЯ И ХРОНОЛОГИЯ НА МОНЕТОСЕЧЕНЕТО НА АПОЛОНИЯ ПОНТИКА (V–I В. ПР. ХР.).....	196
<i>Радослав Гущераклиев</i> КОЛЕКТИВНИ МОНЕТНИ НАХОДКИ, НАМЕРЕНИ ПО ВРЕМЕ НА АРХЕОЛОГИЧЕСКИ ПРОУЧВАНИЯ В КРАЙПЪТНИЯ КОМПЛЕКС СОСТРА ПРЕЗ 2015–2016 ГОДИНА (МОНЕТИ, ОТКРИТИ ОКОЛО МИЛИАРНАТА КОЛОНА НА ФИЛИП I ОТ 244 Г.)	240
<i>Иван Христов</i> ТЕЖЕСТ ЗА БРОНЗОВ КАНТАР С ИЗОБРАЖЕНИЕ НА ИМПЕРАТРИЦА ОТ РАННА ВИЗАНТИЯ	280

<i>Владимир Пенчев</i> СРЕБЪРНИ ЕВРОПЕЙСКИ И ЛАТИНОАМЕРИКАНСКИ МОНЕТИ ОТ ВТОРАТА ПОЛОВИНА НА XIX ВЕК (ДО ОСВОБОЖДЕНИЕТО), ОТ ФОНДА НА НИМ – СОФИЯ	291
<i>Владимир Пенчев</i> ЗЛАТНИ УНГАРСКИ, ТРАНСИЛВАНСКИ И АВСТРИЙСКИ ДУКАТОВИ МОНЕТИ (XV – XIX В.), ОТ ФОНДА НА НАЦИОНАЛНИЯ ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ – СОФИЯ	313
<i>Росен Пеевски</i> РЯДКА СРЕБЪРНА МОНЕТА НА ВИЗАНТИЙСКИЯ ИМПЕРАТОР ЙОАН VII ПАЛЕОЛОГ	350

ИСТОРИЯ

<i>Калин Йорданов</i> БЪЛГАРСКИ ФОЛКЛОРНИ РЕЛИКТИ ОТ ВРЕМЕТО НА ЧЕТВЪРТЯ КРЪСТОНОСЕН ПОХОД И ФРАНГОКРАТИЯТА В СЕВЕРОЗАПАДНА ТРАКИЯ	355
<i>Цвета Райчевска</i> СТРАНДЖАНСКИЯТ ВАКЪФ НА ХАСЕКИ ХЮРРЕМ СУЛТАН ИЛИ ДОКУМЕНТАЛНО ЗА ХАСЕКИЯТА	374
<i>Ива Стоянова</i> ВЪЗРОЖДЕНЕЦЪТ АЛЕКСАНДЪР ЕКЗАРХ И НЕГОВИЯТ „НАПИС РАДИ БОЛГАРОВ“ (ДОКУМЕНТ ОТ ФОНДА НА НАЦИОНАЛНИЯ ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ)	397
<i>Николай Марков</i> БЕЛЕЖКИ ЗА ЕДНА РЯДКА НАГРЪДНА ИКОНКА ОТ ПЕРИОДА НА ВЪЗРАЖДАНЕТО С ИЗОБРАЖЕНИЕ НА СВ. СТИЛИЯН	408
<i>Николай Марков</i> ЗА ЕДИН „НОВООТКРИТ“ ПРЕДМЕТ, СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ДРАМАТИЧНИТЕ СЪБИТИЯ ОТ АПРИЛ 1876 Г.	415
<i>Николай Кочанков</i> БЪЛГАРИЯ И ЮГОСЛАВИЯ (1938 – 1941): ПОЛИТИКА И ДИПЛОМАЦИЯ НА БАЛКАНИТЕ И В ЕВРОПА. ЧАСТ I. ОТ МЮНХЕНСКАТА КОНФЕРЕНЦИЯ ДО ПАКТА МОЛОТОВ – РИБЕНТРОП	428
<i>Михаил Симов</i> „НАШЕСТВИЕТО“ НА АВТОМОБИЛА В СОЦИАЛИСТИЧЕСКА СОФИЯ	463

ЕТНОЛОГИЯ

<i>Димитър Василев</i> КАЛЕНДАР-РАБОШ – ЕДИН ИЗЧЕЗНАЛ ЕЛЕМЕНТ ОТ НАРОДНАТА КУЛТУРА	490
---	-----

МУЗЕЙНО ДЕЛО

<i>Валентина Задгорска, Емилия Ценова</i> ИЗЛОЖБАТА „ДИПЛОМАЦИЯ И ДОБЛЕСТ“ В НАЦИОНАЛНИЯ ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ	498
<i>Живка Янакиева</i> ВРЕМЕННА ИЗЛОЖБА „СЪКРОВИЩАТА НА ЗЕМЯТА“ – КРИСТАЛИ, СКЪПОЦЕННИ КАМЪНИ И АРТЕФАКТИ.	504
<i>Христо Христов</i> 140 ГОДИНИ БЪЛГАРСКИ ВОЕННОМОРСКИ СИЛИ.	509

CONTENTS

ARCHAEOLOGY

- Margarita Popova*
TELL IN THE SKRITATA MOGILA SITE, IN THE LAND OF THE VILLAGE OF POROY, MUNICIPALITY OF POMORIE RESULTS OF THE 2018 ARCHAEOLOGICAL RESEARCH (PRELIMINARY REPORT)..... 9
- Margarita Popova*
ON A TYPE OF OBJECTS WITH UNCLEAR PURPOSE FROM THE ENEOLITHIC PERIOD 36
- Stilian Ivanov*
NEW INTERPRETATION OF A LATE CHALCOLITHIC STRUCTURE IN THE NECROPOLIS AT TELL NO 1 NEAR THE VILLAGE OF KOSHARNA, RUSE PROVINCE 41
- Yavor Boyadzhiev, Natalia Skakun, Dimitar Chernakov, Vera Terekhina, Ivan Gatsov and Petranka Nedelcheva*
NEW DATA FROM KAMENOVO- PREHISTORIC LITHIC WORKSHOP, NE BULGARIA 46
- Pavlina Devlova, Milena Krumova*
NEW INFORMATION FROM THE ARCHAEOLOGICAL RESEARCH OF THE ANCIENT FORTRESS RAVADINOVO IN THE TERRITORY OF THE GREEK COLONY OF APOLLONIA PONTICA..... 58
- Iliya Kirov*
BUILDING CERAMICS FROM THE ANTIQUE FORTRESS AT RAVADINOVO..... 71
- Milena Krumova*
GREEK VASE PAINTING AS AN ICONOGRAPHIC EVIDENCE OF TEXTILE PRODUCTION IN THE ARCHAIC AND THE CLASSICAL PERIOD..... 97
- Kaloyan Pramatarov*
WEAPONRY IN BURIAL MOUND COMPLEXES IN THE PROVINCE OF THRACIA (1ST–3RD C.)..... 112
- Ivan Hristov*
A ROADSIDE SANCTUARY WITH A MILESTONE (MILIARIUM) FROM THE TIME OF EMPEROR PHILIP I ARAB ON THE ROUTE OF THE ANCIENT ROAD OESCUS-PHILIPPOLIS AT THE SOSTRA CASTELLUM 132
- Boni Petrunova, Zhivka Janakieva*
A NEPHRITE BELT SLIDE..... 164
- Philip Petrunov*
GLASS BRACELETS. HISTORY, DISTRIBUTION, MATERIALS IN MEDIEVAL BULGARIA AND NEW DATA FROM LYUTITSA, IVAYLOVGRAD MUNICIPALITY, HASKOVO PROVINCE 181

NUMISMATICS AND EPIGRAPHICS

- Kalina Yordanova*
TYPOLOGY AND CHRONOLOGY OF APOLLONIA PONTICA'S COINAGE (5TH–1ST CENTURIES BC) 196
- Radoslav Gushterakliev*
HOARDS DISCOVERED DURING THE 2015–2016 ARCHAEOLOGICAL RESEARCH OF THE SOSTRA ROADSIDE COMPLEX (COINS FOUND AROUND PHILIP I'S MILIARIUM FROM 244 AD) 240
- Ivan Hristov*
AN EARLY BYZANTINE BRONZE STEELYARD WEIGHT WITH THE BUST OF AN EMPRESS 280

<i>Vladimir Penchev</i> SILVER EUROPEAN AND LATIN AMERICAN COINS FROM THE SECOND HALF OF THE 19 TH CENTURY (UNTIL THE LIBERATION) IN THE NUMISMATIC COLLECTION OF THE NATIONAL HISTORY MUSEUM, SOFIA	291
--	-----

<i>Vladimir Penchev</i> GOLD HUNGARIAN, TRANSYLVANIAN AND AUSTRIAN DUCAT COINS (15 TH –19 TH C.) FROM THE NUMISMATIC COLLECTION OF THE NATIONAL HISTORY MUSEUM.	313
---	-----

<i>Rosen Peevski</i> A RARE SILVER COIN OF THE BYZANTINE EMPEROR JOHN VII PALAEOLOGOS.	350
---	-----

HISTORY

<i>Kalin Yordanov</i> BULGARIAN FOLKLORE RELICTS FROM THE TIME OF THE FOURTH CRUSADE AND THE FRANKOKRATIA IN NORTH-WESTERN THRACE.	355
--	-----

<i>Tsveta Raychevska</i> THE STRANDZHA WAQF OF HASEKI HÜRREM SULTAN OR A DOCUMENTARY STUDY OF THE HASEKIYA REGION IN STRANDZHA	374
--	-----

<i>Iva Stoyanova</i> THE BULGARIAN REVIVALIST ALEKSANDAR EKZARH AND HIS “MEMOIRE FOR THE SAKE OF THE BULGARIANS” (A DOCUMENT FROM THE COLLECTION OF THE NATIONAL HISTORY MUSEUM) . . .	397
--	-----

<i>Nikolay Markov</i> NOTES ON A RARE PENDANT ICON FROM THE REVIVAL WITH THE IMAGE OF ST. STYLIANOS.	408
---	-----

<i>Nikolay Markov</i> ABOUT A ‘NEWLY DISCOVERED’ OBJECT, TESTIFYING TO THE DRAMATIC EVENTS IN APRIL, 1876.	415
--	-----

<i>Nikolay Kochankov</i> BULGARIA AND YUGOSLAVIA (1938–1941): POLICY AND DIPLOMACY ON THE BALKANS AND IN EUROPE. PART I: FROM THE MUNICH CONFERENCE TO THE MOLOTOV-RIBBENTROP PACT	428
--	-----

<i>Mikhail Simov</i> THE “INVASION” OF THE CAR IN SOCIALIST SOFIA	463
--	-----

ETHNOLOGY

<i>Dimitar Vasilev</i> THE WOODEN CALENDAR RABOSH, AN EXTINCT ELEMENT OF THE TRADITIONAL CULTURE.	490
--	-----

MUSEOLOGY

<i>Valentina Zadgorska, Emiliya Tsenova</i> DIPLOMACY AND VALOUR, AN EXHIBITION IN THE NATIONAL HISTORY MUSEUM IN SOFIA	498
--	-----

<i>Zhivka Yanakieva</i> “TREASURES OF THE EARTH – CRYSTALS, PRECIOUS STONES AND ARTEFACTS“ EXHIBITION	504
--	-----

<i>Hristo Hristov</i> 140 YEARS BULGARIAN NAVY	509
---	-----